

यः कथ्यते इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ बंदिबंदिनं निजग्राहतुः निजगृहतुः संप्रसारणाभावाद्यार्थं नितरां ग्राहवत् आचरतुरिति वा ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ अष्टकत्वः अष्टवारं अष्टसु स्थाने लोमश उवाच यः कथ्यते मंत्रविदग्धबुद्धिरौद्दालकिः श्वेतकेतुः पृथिव्यां ॥ तस्याश्रमं पश्य नरेन्द्र पुण्यं सदा फलैरुपपन्नं महीजैः ॥ १ ॥ साक्षादत्र श्वेतकेतुर्ददर्श सरस्वतीं मानुषदेहरूपां ॥ वेत्स्यामि वाणीमिति संप्रवृत्तां सरस्वतीं श्वेतकेतुर्बभाषे ॥ २ ॥ अस्मिन् युगे ब्रह्मकृतां वरिष्ठावास्तां मुनीमा तुलभाग्निनेयौ ॥ अष्टावक्रश्चैव कहोडसूनु रौद्दालकिः श्वेतकेतुः पृथिव्यां ॥ ३ ॥ विदेहराजस्य महीपतेस्तौ विप्रावुभौ मातुलभाग्निनेयौ ॥ प्रविश्य यज्ञायतनं विवादे बंदिं निजग्राहतुरप्रमेयौ ॥ ४ ॥ उपास्व कौंतेय सहानुजस्त्वं तस्याश्रमं पुण्यतमं प्रविश्य ॥ अष्टावक्रं यस्य दौहित्रमादुर्योसौ बंदिं जनकस्याथ यज्ञे ॥ ५ ॥ वादी विप्राग्र्यो बाल एवाभिगम्य वादे भंक्ता मज्जयामास नद्यां ॥ ६ ॥ युधिष्ठिर उवाच कथं प्रभावः सबभूव विप्रस्तथा भूतं यो निजग्राह बंदिं ॥ अष्टावक्रः केन चासौ बभूव तत्सर्वं मे लोमश शंसतत्त्वं ॥ ७ ॥ लोमश उवाच उद्दालकस्य नियतः शिष्य एको नाम्ना कहोड इति विश्रुतो भूत् ॥ शुश्रूषुराचार्यवशानुवर्ती दीर्घकालं सोध्ययनं चकार ॥ ८ ॥ तं वै विप्रः पर्यचरत्स शिष्यस्तां च ज्ञात्वा परिचर्या गुरुः सः ॥ तस्मै प्रादात्सद्य एव श्रुतं च भार्या च वै दुहितरं स्वां सुजातां ॥ ९ ॥ तस्या गर्भः समभवदग्निकल्पः सोधीया नं पितरं चाप्युवाच ॥ सर्वां रात्रिं मध्ययनं करोषि नेदं पितः सम्यगिवोपवर्तते ॥ १० ॥ उपालब्धः शिष्य मध्ये महर्षिः स तं कोपादुदरस्थं शशाप ॥ यस्मात्कुक्षौ वर्तमानो ब्रवीषितस्माद्वक्रो भवितास्य ष्टकत्वः ॥ ११ ॥ सर्वे तथा वक्र एवाभ्यजाय दष्टावक्रः प्रथितो वै महर्षिः ॥ अस्यासीद्वै मातुलः श्वेतकेतुः स तेन तुल्यो वयसा बभूव ॥ १२ ॥ संपीड्यमाना तु तदा सुजाता सा वर्धमानेन सुतेन कुक्षौ ॥ उवाच भर्तारमिदं रहोगता प्रसाद्य हीनं वसुना धनार्थिनी ॥ १३ ॥ कथं करिष्याम्यधनामहर्षे मासश्चायं दशमो वर्तते मे ॥ नैवास्ति ते वसु किंचित्प्रजाता येनाहमेतामापदं निस्तरेयं ॥ १४ ॥ उक्तस्त्वेवं भार्याया वै कहोडो वित्तस्यार्थे जनकमथाभ्यगच्छत् ॥ सर्वे तदा वादविदानि गृह्यनिमज्जितो बंदिने हाप्सु विप्रः ॥ १५ ॥ उद्दालकस्तं तु तदानि शम्यसूतेन वादेषु निमज्जितं तथा ॥ उवाच तां तत्र ततः सुजातामष्टावक्रे गूहि तव्योयमर्थः ॥ १६ ॥ ररक्षसाचापितमस्य मंत्रं जातोप्यसौ नैव शुश्राव विप्रः ॥ उद्दालकं पितृवच्चापि मेने तथा ष्टावक्रो भ्रातृवच्छ्रेतकेतुं ॥ १७ ॥ ततो वर्षे द्वादशे श्वेतकेतुरष्टावक्रं पितुरंके निषण्णं ॥ अपाकर्षद्दृष्ट्यपाणौ रुदंतं नायंतवां कः पितुरित्युक्तवांश्च ॥ १८ ॥

ष्वित्यर्थः ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ प्रजाता प्रसूता ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥